

EESTI POLITSEILEHT

Administratiiv-õigusline aegkiri.

Nr. 19 (75).

5. mail 1923 a.

III. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aastas Mk. 800.—
 poole aastas 400.—
 weerand aastas 200.—

Üksik number maksab Mk. 18.—

Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 5-15.

Awatud kell 1/2 9 — 1/2 3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Kuulutuste hind:

1/1 lehek.	Mk. 3000.—	1/4 lehek.	Mk. 800.—
1/2	1500.—	1/8	400.—
1/3	1000.—	1/16	200.—
1/32 lehek.	Mk. 100.—		

Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.

Adressi muutmise 10 mk.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.

Jooksew arwe „Eesti Pangas“ nr. 1056.

Sisu: 1) E. Maddison, Posti saladus. 2) M. Morrison, Hadenrihteritest eht haagikohtunikkudest. 3) Schönefert, Tunnistusraamat. 4) Ulemaade kriminaal-politsei tegemusest 1922 a. 5) R. Mikfeldt, Digusteadusest. 6) Ametlik oja. 7) Riigikohtu otsus. 8) E. Engelbrecht, Rihvitaja. 9) Küsimused ja kohtumised. 10) Kuulutused.

Posti saladus.

Administratiiv asjade peawalitsuse juhataja E. Maddison.

Postisaladus on võrdlemisi hilise aja tüüpiline nähtus. Warem praktiseeriti väga laialt n. n. kirjade perliüstratsiooni. Selleks olid, nagu teada, postkontorite juures n. n. „mustad kabinetid“, kelle ülesandeks oli posti laudu saadetawate kirjade järele walwata. Inglise maal oli Kromwelli ajal, kes posti, kui parema walituskasutuste kawatsuste awalikustegemise ja neist ettejäändmise abinõu peale waatas, sel otstarbel Londonis asutatud isegi keskpostimaja, kust kõik Inglise maale saadetawad kirjad läbi pidi minema. Jga kirja sisse sai nendele „kabinetidele“ teatawaks. Minult juhuseks lihtsalt wõis üks wõi teine kiri läbiwaatamatult läbi pääseda. Sarnase läbiwaatamise eest ei pääsenud isegi nende isikute kirjad, kelle korraldusel niisugune kord maksma sai pandud. —

Kuidas riigi kõrgem wõim weel 19. aastajal kirjade perliüstratsiooni hindas, näi-

tab alljärgnew Preisi kantsleri Gardenbergi kiri Königsbergi politseiülemaale Stein'le: „Kõrgema politsei poolt tarwitatawate abinõude hulgas, — kirjutab Gardenberg — „on kirjade kontroll kahtlemata üks tähtsamatest, ta annab kindlaid tagajärgi, tema

SHOKOLAADI JA KOMPWEKITEHAS
K. DETERT & KO
 Tallinn, S. Batareil. 12. Kõnetr. 22-43
 Kõlge peenemaltsellsemad shokol.
 ja Monpansje „Kodumaa“.

tarvitamine ei ole seotud ei suurte kuludega ega kergesti wäljaandmise hädahuga, kui teda käsitada teatava ettewaatusega ja oskusega“. — Samast kirjast näeme, kuidas seda kontrolli teostati: „Saades poliitiliselt kahtlaste isikute nimekirja käsuga, kõiki neile

saadetawaid, kuid kui võimalik, siis ka neilt tulewaid kirju awada, teatab kohalik postiasutus postipäewadel süstemaatilistelt kättide awatud kirjade üle, adressi, kuupäewa ja saatja nime ära tähendades, kui wõimane illes märgitud, ühes sifu lühida kokkuwõttega; kirjad, millede shti wõimata sifu põhjal selgitada, ehk mis kahtlusi äratawad, teatatakse minule algtekstis või ära kirjas. Posti peal toimetas seda eriametnik, pea postipäewadel komandeeritakse sinna weel üks minu kantselei teenijatest" (professor H. X. Ozerov: „Основы финанс. науки.“)

Selge, et sarnase hoolika kontrolli juures ainult harwa mõne „poliitilises suhtes kahtlase isiku“ kiri lahti tegemata kätte läks. Kõige huwitawam on see, et nähtawasti ka Bismarck ise niisuguste kahtlaste isikute nimestikus seisis, ning nagu iga teine surelik igasuguseid kawalusi appi pid: wõtma, et omi kirju kontrolli alt päästa. — Kõniga toob ette järgmise loo: Hannoveri wälituse wolinikuks paistis, et tema kirjad läbi waadatakse ning liidu maapäewale teatawaks saawad. Ta pöördus oma Preisi kolleega poole küsimusega, kuidas see toimetas, et tema kirju ei awataks. Bismarck palus teda jalgutuskäigule ning wiis kuhugile linnaäärjesse tänawasse, kus ainult waesed, wäike-karpmehed ja käsitöölised elawad. Oma kaaslaste imestuseks tõmbab Bismarck sinna jõudes kindad kätte ning astub temaga ühes wäikesse poodi. Siin pöörab ta heeringamüüja poole küsimusega: „Aga seepti on teil?“ — „Ja, müüduai.“ — „Mis sorti?“ — Sell nimetas mõnda sorti ning paneb Bismarcki ette paar tükki, milledest wiimane kõige hantsuwama walib ja oma tasku pistab. Selle järele palub ta kirjalimbrikuid ning müüja pakub talle mõne wiletjama. Siis wõtab Bismarck oma kuue küljetaskust walmis kirja, paneb selle ümbrikusse, palub tinti ja

fulge ning hakkab adressi kirjutama. Kirid finnaastes ei lähe see asi sugugi ning ta palub selli tema asemel adressi kirjutada, mis teine kohe walmis tegema. Siis paneb Bismarck kirja seebi juure tasku ning alles tänawal lausub ta oma Hannoveri ametwennale: „Noh, uurrigu nad kirja, mis niisuguse käekirjaga kirjutatud ning mis läbi imbunud seebi, heeringa, raswa ja juustu segatud lõhnast“ („Черные кабинеты въ Западной Европѣ“ „Озеров, „Осн. фин. науки.“)

Kõige kindlustatumaiks loetakse praegusel ajal posti saladust Ingalismaal. Esimeseks posti saladust kindlustawaks aktiks oli kuninganna Anna poolt 1710 a. antud seadus. Selle seadusega keelati endine administratiiv kirjade awamise praktika. Korraldusi tegema postile antud kirjade awamiseks, tagasihoidmiseks wõi mitte wäljaandmiseks olid wõimatud riigisekretäärid (praegu ainult weel Home Secretary). Niisugune kirjasaladuse rikkumine wõis sündida ainult riigisekretääri sellekohase kirjaliku warrant põhjal, mis makses ainult ühe sarnase kirjasaladuse rikkumise kohta.

Ettetoodud määrused leidsid finnitust ka järgnewates seadustes (nii 35 Gev. III c. 62, 7 will ja 1 Vict. c. 36).

Kirjade awamise käsud (warrant) jaqnewad kahte liiki, milledest esimene liti peaaesjalikult kriminaalpolitseiliste ülesannete teenistuses ning mis kohtute ettepanekul Home Secretary poolt wälja antakse. Teine liit sarnaseid käste annab riigisekretäär omal algatusel wälja ning nende sihiks on riigikorra kaittamises kahtlustatawate isikute kirjasid awada, kes kas ühendatud kumiroritaj piirides wõi inglise asumaades selleks ettewalmistusi teewad. Home Secretary teeb ainult korralduse, kuna aga alam-riigisekretäär seda täide saadab. Põhjuse üle, mis niisuguse warranti wälja kutsunud, ei peeta mingit režiitrit. Kirjadest, mis adressaatidele wälja antakse, ei wõi millestki näha, et nad lahti wõetud. Järelikult ei ole riigisekretääril tarwis oma poliitilise wõimu tarwitamise kohta mingit aru anda. Kuritarwitustest peab teda eemal hoidma tema sildine parlamentaarne wastutamus (prof. Dr. Sattcher — „Englilches Staatsrecht“ II k.).

Kirjwõrd harwa seda õigust Ingalismaal tarwitatakse, näitawad järgnewad andmed: nii anti 1806 kuni 1844 aastani umbes 353 warranti; kõige suurem arv linaes 1841—1844 a. peale, kus 53 kasku anti. Wõit umbkaudsest iteldi, et XIX aastajaja algusest

Suitsetage
Eesti paberosse
FRU-FRU

kuni 1853 a. umbes 8 kirja aastas arvati; peale 1853 a. aga kuni aastasaja lõpuni ainult 5 juhtumist aastas.

Wäga hästi aitab pilki luua asjade seisust Inglismaal peale ettetoodud seadusandmise materjaali ja arvuliste andmete prof. Dzerow'i poolt („Основы финансової науки“) kirjeldatud juhtumine tegekkust elust. Teade selle asja kohta oli vatautatud inglise kindral-postmeistri ametlisse aruandesse. See juhtumine on järmine: tahes end veidus hoidvat kaelakoh-tulist kiritegijat lõhku meelitada, saatis sa-lapolitsei ohvitser kiritegija naisele vei-dusolewa sõbra nimel telegrammi, selles mehele teatud paigas kohtamist määrates. Kiritegija sai telegrammi kätte, wõttis se-da õigena ning ilmus kohtamisele. Seal wõeti ta kinni. Ohwitserile awaldati poliitseiülema poolt tänu. Kuid kuuldes, et salapolitsei ohwitser wõera eest allakirjutanud, tõstis selle telegraafi kontori ülem, kus nimetatud telegramm oli antud, ohwitseri kohta kohtus kaebtuse, teda wõltsimises süüdistades. Kohtunik luues kaebtuse põhjendatult ning andis määruse ohwitseri arreteerimiseks, kes wõltsimise eest kohtu alla anti. Salapolitsei ülem pöördus pal-weaga kindral-postmeistri poole ohwitseri eest wälja astuda, kuid sai wastuseks, et post minagi tingimusel politsei teenistuses olla ei saa ega wõi ja et kirjasaladus abso-luutne.

Kahjuks ei ole meile selle salapolitsei ohwitseri edaspidine saatus teada, kuid ahwardas teda sunniti.

Mis puutub Põhja-Ameerika ühisriiki-desse, siis ei sisalda, nii imelik, kui see ka paistab, föderatsiooni konstitutsioon posti saladuse kohta mingit tähendust. Samuti ei ole mingit erilist akti selle kohta. Kuid sel-lest ei wõi siiski weel järeldada, et ühisriiki-des posti saladus willegaat kindlustatud ei ole. Sarnase määruse puudumine konstitutsioonis seletub Dr. Franz Pieber'i („über bürgerliche Freiheit und Selbstver-waltung“) arwates wäga lihtsalt.

„Meie eesmärgid, kõneleb Pieber, olid poliit-seilise walitluseluga niisõrd wähe tuttawad, et kelleaial meeldegi et tulnud kõne- ja trüki-wabaduse kõrwal kirjasaladust nimetada. Kirjawahetuse wabadus seisab nende kahe wabaduse wahel: waba sõna, waba kiri, wa-ba trüki sõna. Põhiseaduse autorid ei mõ-telnud selle peale, samuti kui esimesed Roo-ma seadusandjad isatapmise eest karistuse määramata unustasid.“

Postisaladus Ameerika ühisriikides et tunne kttendusi: „ühisriikides, räägib sa-ma Pieber, ei tunne meie ühtki korraldust wõi abinõu, meie usume, ühtki kohtulikkäsku, mille läbi kiri mõne teise kaudu postu pealt ära oleks wõidud wika, kui at-nult selle poolt, kellele see saadetud.“

(Järgneb.)

Hackenrihteritest ehk haagikohtunikudest.

M. Morrison.

Kes ei oleks meist küll kuulnud haagikohtuniku-dest meie kodumaa minewikus? Wist küll igakõs, keda minewikku wajuunud ajad iganes on huroitanud. Paljud wanematest inimestest on ise nende juures kohtus käinud ning nii mitmed elawad alles, keda haagikohtunikud karedate ihulikkude karistuse-tega muhelnud. Noorem põlv tunneb neid enamiste kirjandusest, kuhu need ametnikud õige tuntawad jäljed järele on jätnud. Haagikohtunikud olid meie maa lätnud aegade õigusmõistjad ning tagant järele peab tunnistama, et nad oma kohut küllma rahuga ja armuheitmata on lätnud. Mitte ilma asjata ei ole selle nime juures midagi kohutawat ja hirmutamata. Haagikohtunike wäga kardeti ja wihati omal ajal, seda enam, et need ametnikud laialdase wõimuga warustatud ja ise wõõrast rah-wusest olid, kellele wõõrad meie alama rahwa hädad ja püüdsed. Ühemata tähtis on ja jääb ka tähtsaks igale ajale see koht, kus karistust ja rahwast wälja jagatakse. Seda on rahwa wanafõna

lihtsalt, aga wäga lõikawalt ära ütelnud: armsam on ema wits, kui wõõraema wõikete! — On sellepärast ajalohane ülewaadet teha, mis sugune seisukoht haagikohtunikudel meie maa admini-stratsioonis idepoolest oli, ilma et meie erapooletul waatlemisel weel tahaks wanu haawu lasti kiskuma hakata.

Haagikohtunikud olid mitu aastasada, nimelt 15-mast aastasajast kuni 1889 aastani meie maa-politsei kõrgemad ametnikud, seega meie ajaloo-politsei kauaaegsed ja kõige mõjuwamad esitajad. Õiguslike korra ja politsei asutuste arenemissoo-urijale on haagikohtunikkude instituudi waatle-mine tähtis ja mõõdapaeasemata ülesanne.

Mis tähendab sõna haagikohtunik? Haagikohtunik tuleb sõnast Hackenrichter. Sõnast sõnast tähendab hakkima, kottima. Kuid sõna „Hacken“ tähendab ka adramaad, maastikust, mida aluseks wõeti maamõõde ja kohustuste aramäära-misel. Et aga haagikohtunikkude ühels tähtsamaks

ülesandets oli kõiksugu maksude sissenõudmine, siis on arusaadav, et see nimetus mõõduitsuse järele neile ka jääma pidi. Kuid haagikohtuniklike dige nimetus peaks diei olema adrakohtunik.

Kuid haagikohtuniklike kõige esimene otstarbe nende sisseseadmisel ei olnud mitte maksude sissenõudmine, vaid hoopis teine, nimelt maapere-meeste ehk pärisühärrade juurest ärapäogenenud talupoegade ülesotstamine, kinnipüüdmine ja endiste peremeeste juure tagastoitmetamine. Et sarnastel juhtumistel, kus pärisori oma isanda juurest ära karanud ja uue juures kaitset leidnud, kes teda wälja anda ei tahtnud, wana ja uue omaniku wahel tiili mõddapeasemataks sai, siis tuli haagikohtunikul ka otsustada, kellele lõppude lõpuks pärisori pidi jääma, wanaale ehk uuele omanikule.

Kui orduajal talupoegade pärisorjus raskemaks muutus, läksid talupoegade ärajooksmised päew-päewalt ifka sagedamaks, põgenesid, kes põgeneda wõisid. Julgemad ja hakkajad läksid kas üle lahe Soome, ehk üle Haroowa Wenemaale, tagasihoidlikumad katjusid kuidagi linnadesse sattuda, seal teenistust leida ja mõni aeg end warjul hoida, kuni wägema aadelimehe wiha jahtus ja ta tagasihirimise diguje kaotas ehk sellest loobus. Kuid juuremal hulgal, kellel elu tibe ja raste, ei olnud kuhugile minna. Need kutasid järele, kus mõisa-härra pärisorjade wastu heldejüdamisem, armulisem ja inimlikum ning püüdis nende juure elama asuda. Paljud põgenesid ära ka mitmesuguste suurimate ehk wähemate süütegude pärast, kes karistust ära kanda ei tahtnud ehk ei suutnud. Kuid kõik põgenemised ei läinud alati forda.

Ordu ja piiskoppide maad olid kõrwuti ning nende laenumeeeste headus ja kurjus wäga mitmesugune. Tuli ette palju juhtumisi, kus ordu laenumeeeste pärisorjad piiskoppide territooriumil asuwate laenumeeeste juure põgenesid ja wastuotsa — piiskoppide maadelt ordu pinnale. Et aga pärisori tiibli tajuta tööjõud, siis ei tahtnud temast endine omanik mitte ilma jääda ja nüüd hakati

abinõusid otsima, kuidas ärajooksmist takistada ja pärisorja kindlamini maa külge kaita; oli ju pärisorjade rohtus maaisanda rikkus. Witmaks le-piti ordumeeste ja piiskoppide wahel kottu, et uus isand, kelle juure pärisori põgenenud, teda omaks pidada ei tohtinud, waid pärisori tuli wälja anda endisele peremehele. Sarnaseid lepinguid teab Dr. F. G. Dunge mitu ette tuua: 1443 a. Tartu piiskopi ja piiskopkonna rüütlike wahel, 1494 a. Riia peapiiskopi ja piiskopkonna seifuste wahel, ordumeister Walter v. Plettenbergi ja Saaremaa piiskopi wahel ja 1554 a. Saaremaa piiskopi ja Kuuramaa ordumeeste wahel.

Kuid erilise tähtsusega Gestima kohta oli kottulepe 1509 a. Tallinna piiskopi ja Harju-, Wiru- ning Järwamaade rüütelfondade wahel. Selle lepingu järele seati sisse tähendud maakondades isearalised ametnikud, haagikohtunikud, kes ärapäogenenud pärisorje pidid endisele kohale tagasi toimetama ning põgenemise läbi tekkinud tüli-asju lahendamata. Sellega seati põgenemiste asjade harutamine ajatõhasele alusele, kus mõõduandjats sai puhtõigusline omaniku õigus ja mitte enam selle ehk teise härra heldus, kes talupoegi oma juure meelitanud ja neid wastu wõtnud.

Et ärapäogenenud pärisorja kätte saada, pidi tema endine isand haagikohtuniku ees kindla nõudmisega esnema ja selles pidi heldud olema, mis-sugune warandus ärajooksjaga ühes kaduma läinud, ehk mida tema kaasa wiinud. Sarnase nõudmise peale pani haagikohtunik sellele rüütlike ette, kelle juure pärisori põgenenud, põgenejat kahe nädala jooksul wabatahtlikult wälja anda. Et teinud uus härra seda mitte, wõis haagikohtunik temalt wandekinnitust nõuda, et põgeneja ühhe tema juure tulnud ei ole, ning et kottja sellest midagi ei tea. Seiti põgeneja kusagilt üles, siis anti ta ilma pi-kema jututa oma endisele omanikule wälja ja see ei jätnud muidugi põgenejat ilma libeda karistujeta. Et leitud ärakaranud talupoega kottja juurest üles ja oli nõudja nõudmine selge, wõis haagikohtunik kottja pärisorjade seast ühe sündsa wälja

Trükist ilmunud

„Juhis politseiametnikkudele“.

Politsei Peawalitsuse wäljaanne.

S i s u :

I. a) Riik. b) Õigus. d) Kriminaalkohtud. e) Kriminaalsaadused. f) Tähtsamad kuriteod ja nende alluwus. g) Rahukohtule alluwad asjad. h) Rahukogule alluwad asjad. II. Politsei korraldus.

III. Tegelik politsei teenistuskord. IV. a) Politsei teenistuskord. b) Reaõppus. V. Lisa.

Saadawal järgmistest raamatukauplustest: K.-Ü. „Päewaleht“ — Krediitpanga majas, K.-Ü. „Rahwaülikool“ — sealsamas, K.-Ü. „Waba Maa“ — Harju t., Keisermann — Kinga t., Kluge ja Ströhm — Pikk t., ja „Eesti Politseilehe“ talitusest — Toompea loss.

Peale selle wõib „Juhist Politseiametnikkudele“ saada politsei jsk. ülematelt, kes „Eesti Politseilehe“ tellimisi ja kuulutusi wastu wõtawad.

Eestimaa Kinnitus-Akts.-Selts, EKA,

juhatus: Tallinn, Pikk tän. nr. 6,

on tule-, transpordi-, tööliste- ja elukinnituste juure üles võtnud:

õnnetusjuhuste kinnitamise:

üksikute isikute igasuguste õnnetusjuhuste kinnitamine, spordiseltsi liigete, tuletõrjajate j. n. e. kollektiiv-kinnitamine, automobiilis sõitjate kinnitamine, õhusõiduriistadel reisijate kinnitamine, reisi-õnnetusjuhuste kinnitamine.

Teateid saab igaüks, kes asjast huwitet, maksuta ja täitsa mittekohustawalt.

14208

walida ja seda nõudjale seniis wastu anda, kuni tagaotsitaw leitud. Samajugust wastutust pidid fandma ka need mõisaomanikud, kelle juure pärisorjad põgenenud ja kes neid ise ühe kuu jooksul wabatahtlikult wälja ei annud. Sarnane kehtaja pruuk olewat, nagu mulle kindlasti tõendati, weel paljude Kaukaasia mägistest rahwaste juures praegugi weel nende koduloomade asjus tarwitufel. Ülepea oli endisel omanikul õigus ärajooksunud talupoega igal pool kinni wõtta ja oma juure tagasi wiia siis, kui uus peremees seda lubas ja wastundumistega ei esinenud ning see maksis enamiste linnade kohta, millede territooriumidel aadel ilma linnade loata tagaotsitawaid kinni wõtta ei tohtinud.

Kuna haagikohtunikude nimetused Liwimaal Poola ajal ära muudeti, jäid nad Tallinnamaal weel aastajadafid kehtma. Rootsi ajal pandi haagi-

kohtunikude peale mitmesugused puhas politseilised funktsioonid; nii pidid nemad ehteks manrihteritega üheskoos maakohtute otsuseid ja maawalitseja käste täitma, pärast poole tegid nemad seda üfti. Nii muutus see amet paljude aastate jooksul puhas politsei ametiasutuseks ning raske on pärast kauge aja tagant ütelda, misugused asjaolud dieti tema sisejeadmisel aluseks olnud.

Kui ordule Rootsi ja Rootsile Wene aeg järgnes, jäi haagikohtunikude amet kõikide riigi walitsuste wahetamisel muutmata püsima nagu hirmutam kumine ffinkis Egiptuse piramiidi jalal. Kõll oli Wene walitsus katsumud maa arawõitmisel mõnda Rootsi aegset ametit mõne teijega wahetada, kuid see sündis lühikejeks ajaks ning katjed jäidki katseteks.

(Järgneb.)

Tunnistusraamat üldise isikutunnistusena.

Dr. Hans Schneikert, juurdlusameti juhataja Berliini politsei presiidiumi juures.

I. Politseiasutustele on awaliku korra ja julgeoleku kindlustuseks õigus antud iga isiku üle isikutunnistust nõuda. Üksikute juhuste tarwis on iseäralised tunnistus-

ette kirjutatud, nii näituseks piiri möödmisel pass (wäitspass) ehk (sõjawäe alla wõetud maafondades) lihtsustatud isikutunnistusused päewapildiga warustatud. Kuid

ka teised asutused, peale poliitsei, nõuavad teatud õiguste maksmapanemise ehk teenistushüste täitmise juures kindlaksmääratud tunnistusi, nagu näituseks posti „kuni nõudmiseni“ adresseeritud saadetiste väljandmisel ehk inwaliidi painuti vastuvõtmise juures; teised asutused jällegi pensiooni vastuvõtmisel; samuti nõutakse tunnistusi ümberrändajate käsitöölise käest, ka jahipidamisel ehk tulijõhjaristat kandmise õiguse üle nõutakse tunnistust, õppeasutustes ja sõjaväeteenistuses astumise puhul j. n. e. Tseenesest mõista, nõuab kõigi nende dokumentide nõutamine ja alalhoidmine nii hästi kulu kui vaeva.

Norralased Dr. Jon Njõln ja Jon Bõ on ettepaneku teinud kõiki neid ühe isiku kohta käivaid tõendusid ühte üldisesse raamatusse sisse kanda, et sellega ära hoida üksikute tunnistuste hulka ja teisets, et võimaldada igal ajal kiirelt ja täpselt inimese isiku kindlaksteegemist.

See umbes 20 lehekülje peale arvatud „tunnistusraamat“ jaguneb järgmistesse jagudesse: 1) sissejuhatus, 2) sündimistunnistus, laste registreerimine, 3) ristimistunnistus, leeritunnistus, 4) bioloogilised tundemärgid, 5) perekond, suguvõsataabel, abielutunnistus, 6) rõugetunnistus, tunnistus terwilise seisutorra üle, 7) haigekassa, 8) wanaduskinnitus, 9) tööta olemine (tööta töölise kohta), 10) waestekassa, 11) walimisõigus, 12) sõjaväe teenistuse kohustus, 13) merisõidud, 14) kooli küpsustunnistus, immatrikel ja egmatrikel, 15) korme (ülewalpidamise) tunnistus, 16) alaline asupaik, sisse- ja väljamõllimine, 17) pass.

Peale selle peab omaniku nime peale väljafirjutatud tunnistusraamat sija-dama:

- 1) raamatu omaniku päewapilti, üles võetud eest ja külje pealt;
- 2) omakäelist allkirja;
- 3) mõned andmed isikufirjelduse kohta: suurus, peamõõt, juuste, filmade ja nahavärv;
- 4) iseäralised tundemärgid: nagu emamärgid, tedretähed, rõugearmid, armid, wigastused j. n. e.
- 5) kümne sõrme ja terve parema käe jälg ja
- 6) perekonnataabel (suguvõsataabel).

Et farnase tunnistusraamatu häid külgi selgitada, tuleb tähelepanu pöörata tema tähtsuse peale rahwalugemisel, statistiliste andmete kogumisel. Peale selle on ta hõlbustaw mitmesugustele asutustele, nagu

sõjaväe ja merisõidu asutused j. n. e.; fergendab ka mõttlust kapitaali väljamaale woolamise, saherdamise vastu j. m. Tunnistusraamatule juurelijatud juhatus bio-loogilise rahwa registreerimise kohta ütleb järgmist:

Registreerima on kohustatud:

- a) iga riigikodanik sisse- kui väljamaal,
- b) iga väljamaalane, kelle elukoht ehk alaline asupaik riigis,
- c) iga sisseõitja väljamaalane, kellel puudub tunnistusraamat, mis riigis tarvitusel olema tunnistusraamatu nõuetele vastab.

Registreerimist toimetatakse: a) kõigis bioloogilistes rahwa registreerimisametites riigis, b) niisuguste puudumisel maatonna arsti juures vastavas jaostkonnas.

Peale selle peab iga sündinud laps sündimistadaandega ühel ajal saama registreeritud, millisel juhul ka tunnistusraamat välja kirjutatakse, mida lapse wanemad ehk eestkostja peavad alal hoidma. Siis pan-nakse weel iseäralised määrused wiiteist-kümne ja kahetümmeühe aastaste registreerimiseks maksma.

II. Sarnase tunnistusraamatu kajulit-tuse ja otstarbekohajuse vastu ei wõi waielda, kuid tuleb silmas pidada ka tema halbu külgi ja raskusi, mis tema sisseead-mine tekitab. Niisugustena tuleb tähel-panna:

1) Kui ka ei pruugi karta tunnistusraa-matu kurjasti pruufimist ehk wõltsimist, tu-leb duplikaatide väljafirjutamise juures tun-nistusraamatu kadumise ehk juhustliku hä-witamise puhul raskustega wõidelda. Ühtne oleks tunnistusraamatu uuendamine ainult siis, kui kindlaksmääratud kohal, näituseks raamatu omaniku sündimispaigas mõnes asutuses tunnistusraamatu äratiri alal hoitakse ja jooksival peetakse. Et aga seda saavutada, tuleb alalises firjawahetuses josta asutuslega, kus ülaltähendud äratiri hoitakse. Üksiku dokumendi uuendamine kaotfimineku puhul on igatahes fergem.

2) Tunnistusraamat wõib oma otstarbet täita ainult niisugusel korral, kui ta rah-wuswaheliselt saab sisse seatud. Üldiselt tut-taw on aga, milliste raskustega on seotud rahwuswahelisel kokkuleppe teel üldise korralduse maksmapanemine kõigis riikides.

3) Kõigil riigiasutustel, kellel ülesandeks korra, õigluse ja awaliku julgeoleku jalale-seadmine ja alalhoidmine, tuleb kofku pör-gata igasuguste kuritegijatega, hulgustega ja juhtumisteotfijatega. Niisuguste ini-

ineste juures jätub tunnistusraamatu sisse-
seadmine kõige suuremate raskuste peale,
ehk ta küll peaaegjalikult jarnaste iifute
tarwis ellu kutsutakse, sest korraharrastaja
kodanik tutwuneb ijeenejst mõistagi pea
tunnistusraamatu heade tulgedega ja tun-
nustab neid.

Selle wastu aga korrarikfujad elemendid?
Rahuta kohast kohta rändajad kuritegijad ja
õnnetud nõrgameelsed ja waimuhaiged?
Jfka ja ifka jälle tulets nende ijitut polit-
jei läbi kindlaks teha ja ialgi ei muretjets
nad omale tunnistusraamatut. Seda loo-
muliktu pahet awalitus korras ei wõi mil-
legagi, kõige wähem aga karistusähwardus-
tega tõrwaldada; sest niihästi kui need ini-
mesed riskeeriwad ilma passita üle piiri
tulla, nii saawad nad ka sellega toime, et
kõgu oma eluaja ilma tunnistusraamatuta
läbi ajawad.

Et riigi huwides nii wäga joowitawat
kuritegijate identiteedi tõendusft saawutada,
ei mõistnud teatawasti meil ejiwanemad
end teisel teel awitada, kui kuritegija ihuse
mürgi põletamise läbi, mis küll teatavas
mõttes toores, kuid kindlasti mõjuw ja ots-
tarbekohane abinõu iifiku kindlaksstegemi-
jeks, mida meie humanjel aastasajal aru-
saadaw tarwitusele ei wõi wõtta. Ent kõif
muu on abinõu parema puudusel ja selle
tõttu puudulif.

III. Need ülalkirjeldatud puudused ja
raskused, mis üldse tunnistusraamatu sisse-
seadmise wastu räägiwad, peakfid kõige
pealt riiklijed ja inimlikud puudulifkused
õigesse walgusesse seadma; nad ei pruugi
jellepärast tunnistusraamatu ideed, mis
iseenesest hea ja terwituskäärt, hukka
mõista.

Sellest tuleb, et algust teha ja ühte kõlbu-
likku ideed mitte nurka heita, eialgul wä-
hegi wabatahtlikud tunnistusraamatud sisse
seada, sel wiisil, et igale riigikodanikule
wõimalus antakse kõiki tema iifikusse puu-
tuwaid dokumente ühte raamatusse koguda,
milline asjaolu mõistagi kodanikule wäär-
tuslikku kaitset wõib pakkuda tema nime
kurjasti tarwitamise wastu ja teda mitme-
suguste kahjude eest hoida. Tuletagu siin
juures meelde kõige pealt näitufjeks kawat-
setud funduslikka tunnistusfi terwislife sei-
sutorra üle abiellu astumise juures! Kui
wast üks ehk teine riik tunnustatud ideaal-
sete põhimõtete järele talitades otustab
selle sammuga astuda, saab wast mõni teine
riik selle ees tagasi kõhkuma, sest et ta nim.
idee läbiwitimise raskusi ette näeb ehk jälle
ei sõwanda korralduse alla painutada. Sa-

muti on lugu ka tunnistusraamatuga. Tu-
lewitu asjats jääts siin korraldus, mille
raimne wabatahtlit, uldjundusituts te-
gemine, kui tehtud rogemused jeda õigets
tunnistawad ja idee ije rahwa seas poole-
hoiu leiab.

IV. Peale nende põhimõtteleste järel-
saatumiste jääb ainult üle tunnistusraa-
matu elluwitumise asjus seisukoyta wõtta.
See küsimus on aga wähem tähtis, sest et
eialgul peats selgusele jõudma jarnase uue
tunnistuse marsmapanemise üle.

Sorme jälgede äratafutamiist tuleb mitte
ainult heats kiita, waid see on tingimata
tarwilit. Witte nõuetaw on selle wastu
terwe tae jälg, woiw olla ka omaniku päe-
wapilt, sest et wiimast liiga jagedasti wähe-
tada tulets ja nimelt jei põhjusel, et mi-
mene elu joorjul loomulitult oma wäitumist
muudab. Terwislife seisutorra tunnistuse
asjus lähetsid wististi ka arwamiised laytu,
jarnaselt kui tunnistuste üle terwislife sei-
sutorra kohta abiellu astumise juures. Stui
juba iifliitunde olude ja wahetordade iga-
rutget walgustamiist jallida tulets, olet
igal kodanikul siisti piinlit oma haiguji
awalituse ette tuua, pealegi tähelepannes,
et jeda nii kui nii teatud juugustel elus nõu-
ratje, näitufjeks elu kiinitamise, teenistuse
astumise juures jne. Samajugune lugu on
ka ulalpidamise tunnistusega. Seadusitult
rindlustatud iifiku wabaduse õigusele was-
tab ka kaitje nõudmise õigus iifitliku jala-
dustele, mida teegi ilma tarwidufeta awal-
dada ei pruugi. - Waewalt wõib eeldada, et
uigitu tunnistuste wäljaandmijel nõuetaw
uigitu iifitu nii welda Höntgent riirtega lä-
biwalgustamine juurema oja kodanikudele
meeldiks. Nii kui tunnistusraamat peab
loobuma kõhtuliku karistuste sissetandmi-
jest, samajugusele seisukohale tulets ajuda
ka laim dustunnistuste asjus.

V. Et meil käesolewa aja iifitutunnistu-
sed õige puudulifud, peab iga asjatundja
tõendama. Waljemad eeskirjad iifiku kind-
laksstegemise kohta nõuawad ka ustawamaid
tunnistusfi ja nende korralikumat käsitamist
awalitus elus ja ärilijes läbitäimijes. See
wõiks ainult üldijelt kasu tuua ja nii mõn-
dagi kuritegu takistada. Tunnistusraama-
tu idees sifaldub jellepärast tingimata tu-
gew rahwa kaswatusabinõu, ripub ainult
sellest ära, kas tahab riigiwalitjus waewats
wõtta oma kodanikkudele korda kaswata;
ent poliitiliste rahutuste ajal käib see riig-
iwalitjusele üle jõu. Ta wõib rõõmustada,
kui ta teatud mõõdul suuremaist korrarit-
kumistest jagu saab ja wõib ainult siis, kui

ford ja rahu maal walitseb, end pühendada kõrgematele ülesannetele, nagu seda on rahwa kaswatus. Võib olla on aga teistes riikides, kus poliitilised rahutused riiki ei ole ära kurnanud, jõudsamad olud asuda järe-

naste mitte tähtsujeta ülesannete täitmisele, nagu uuendused isikutunnistustes, sel kujul nagu seda soovitawad ülalnimetud faks nõralaast. Oleks soovitaw, kui sellega alguks tehtaks.

Ülewaade kriminaal-politsei tegewusest 1922 a.

(2. järg.)

II. Ojafondade tegewus.

Kuritegemuse ülewaade.

Wõrreldes politseide poolt registreeritud sündmuste arvu Wabariigi kehtwuse ajal torfab jilma sündmuste üldarwu järjekindel suurenemine. Nii registreeriti politsei poolt mitmesuguseid sündmusi — kuritegusid, õnnetusi, administratiiv määruste rikkumisi — ühtekokku:

Suurdefaaw:

1919 aastal	28.757	—
1920 "	39.241	10.484
1921 "	40.617	1.376
1922 "	45.814	5.197

Seega oleks sündmuste üldarw 1922 a. terwelt 17.057 sündmuse wõrra ehk 60% juurem esimese aasta arwust.

Esimesel jilmapilgul tekib mulje, nagu weereks meie riik kuritegemuse ja üldse korraaustamise mõttes hirmsa kiirusega allamäge. Näib, nagu oleks seni täitja ilmaaegsed olnud politseide korraldamiseks ja üldse silemise julgeoleku sindlustamiseks kantud kulud. Kui aga mainitud aastate statistilisi kokkuvõtteid edasi wõrrelda, siis muutub pilt jootu teiseks. Kõrwuti seades nelja aasta sündmuse nende eriliikide järele, leiame järgmised wahetorrad:

	1919.	1920.	1921.	1922.
Tapmised	250	224	244	206
Enesetapmised	56	58	114	137
Kõõwimised, riisumised	433	335	306	206
Süütamised	588	258	210	151
Murdwargused	794	1160	1236	707
Hobusewargused	—	1070	310	161
Sihiwargused (ühes raudtee-wargustega)	11285	13362	10774	9100
Wägistamised	18	39	68	89
Suguwilja häwitamised	—	26	44	67
Omawoli, teoga ja sõnaga haawamised	—	2346	2498	3337
Waleraha laialilaotamine	—	886	1281	1167
Dokumentide wõltsimine	—	100	177	274
Petmine, wõerawara omardamine, raiskamine	—	1027	1357	1402
Wäeteenist. kõrwalehoid	—	232	143	44
Ametnikkude kuriteod	—	21	44	74
Muud kuriteod	—	2275	2816	1784

Õnnetused	68	98	388	1303
Loata wiinapõletamine ja wiinaga kauplemine	—	2162	411	662
Zoomine, rahurikkumine, ulatus	—	3763	6896	7914
Terwishoiu määr. rikkum.	—	1103	2126	1999
Muude admin. määr. rikkumine	—	8996	9174	15030

1) 1919 a. statistilised andmed on kokkuvõetud puuduliku fawa järele, mille tõttu järgnewaid andmeid wiimase kolme aasta arwudega ühitasjaliselt wõrrelda ei saa. Üldijelt oleks aga nende sündmusliikide koguarw, mida ühitasjaliselt ei ole wõrreldud, järgmine:

Juurdefaaw:

1919 aastal	15265	—
1920 "	23704	8439
1921 "	27277	3573
1922 "	32915	5638

Kokku juurdefaaw kolme wiimase aasta jees 17650 sündmuse wõrra. Kuna nüüd üleüldine sündmuste juurdefaaw oli 17057, siis jalgub, et sündmuste arw on paisunud ühinda nende sündmusliikide kulul, mida eelseiswas tabelis 1919 a. andmetega ei ole wõrreldud, j. o. wäikemate seasdujerikkumiste ja admin. määruste rikkumise kulul. Suuremate kuritegude juhtes on jelle wastu märgata järjekindlat kahanemist.

Kui nüüd edasi wõrrelda wiimase kolme aasta andmeid, siis tulewad sündmustearwu juurdefaawu juured weelgi jalgemalt nähtawale. Kõige esimesena torfab siin jilma administratiiv määruste rikkumine, mille arw 9000 pealt (1921 a.) on tõusnud 15000 peale, seega juurdefaawu nende pealt ühinda juba 6000 sündmuse wõrra. Siis zoomine, rahurikkumine, ulatus — 3763 pealt (1921) 7914 peale, juurekaswuga 4151 sündmuse wõrra. Samuti on tuntawalt juurenenud omawoli, sõnaga ja teoga haawamiste ning õnnetuste arw, kokku ligikaudu 2000 juhtumise wõrra.

Mainitud nähtust ei saaks nüüd otsekohe seletada kodanikkude lugupidamise langemisega riigi ja omawaltijuse korralduste wastu. Peawalitijuse arwates on siin kahtlemata juurel määralt kaasa mõjunud järelewalwne kō w e n d a m i n e määruste pidamise

üle, mis omalord võimalikult sai politseiaparaadi arenemise ja teovõimsamaks muutmise tõttu. Tähendud seisukohast väljamineks tuleks määruste rikkumiste suurt arvu ühtlasi ka võtta kui möödaminemat nähtust, millest politsei, ühejuguise järjekindluseluga edasi töötades, peagi võitu peaks saama.

Sündmuste arvu ühikutes linnades ja maakondades viimase kolme aasta kohta võrreldes leiame ka need maakonnad ja linnad kätte, kus juurdefaas kõige suurem on olnud:

	1920.	1921.	1922.
Tallinnas	7459	10470	13610
Tartus	4505	4688	4307
Narvas	1725	2639	2330
Harju maakonnas	1920	2087	2978
Tartu	4074	2420	2099
Viru	2766	2974	2619
Walga	1025	1714	1936
Wõru	2157	1930	2599
Petseri	930	424	470
Wiljandi	2215	1384	923
Pärnu	2112	2619	3435
Järwa	1676	1344	1410
Lääne	2867	2956	3001
Saare	1444	1895	3244
Raudtee piirkond	2366	1073	853

Magu sellest tabelist näha, on juhtumiste arvu suurenemine sündinud peaaegu kogu Tallinna linna ning Harju-, Walga-, Pärnu ja Saaremaakondade kulus. Nimetatud distriktide ühikute kuriteoliliste arvused võrreldes selgub edasi, et suurenemine on eeskätt jällegi admin. määruste rikkumised.

Admin. määruste rikkumisi:	1920.	1921.	1922.
Tallinnas	1427	2743	3884
Harju maakonnas	219	602	1517
Walga	252	585	845
Pärnu	317	692	1084
Saare	305	814	2413
	2520	5436	9743

Peale selle on peaaegu üle riigi suurenenud juurde, ulatuse ja õnnetuste arvud:

	Zoomine, ulatus.			Õnnetused.		
	1920.	1921.	1922.	1920.	1921.	1922.
Tallinnas	1473	2186	3543	17	76	727
Tartus	645	1090	947	2	1	—
Narvas	168	801	576	2	6	10
Harju maat.	90	246	305	5	36	64
Tartu	70	89	99	3	26	21
Viru	216	598	475	3	1	—

Walga	116	206	259	3	8	5
Wõru	47	208	200	—	12	5
Petseri	12	7	8	1	3	7
Wiljandi	156	188	115	—	2	—
Pärnu	308	434	598	3	55	201
Järwa	11	195	215	7	31	47
Lääne	140	340	217	19	57	36
Saare	62	144	189	24	30	19
Raudtee piirkond	149	164	168	12	44	161

Kokku: 3763 6896 7914 98 388 1303

Järsk langemine Tartu maakonna sündmuste arvus 1921 a. tuleb sellest, et nimetatud maakonnas 1920 a. on tehtud 1366 protokollid normivälja andmata jätmise pärast, millised järgmistel aastatel enam ei loru.

1922 a. kuritegevust iseloomustavad veel järgmised arvud:

Kui registreeritud sündmuste üldarvust maha arvame joobnudoleku, riigi- ja omavalitsuse sündustite määruste rikkumised, siis jääb üle 18.753 mitmesugust karistusjeadustes ettenähtud kuritegu ja üleastumist, millest avalikult tehtud 12.494. Avalikult tehtud süütegudest oli 10.512 toimitud ühiku isiku poolt, 1867 — kaasklaste abil ja 70 — jalgas. Samade avalikult tehtud kuritegude toimepanemises vastutusele võetutest oli 11.415 mees-terahvast, 3011 naisterahvast, 717 alaealist poeglast ja 101 tütarlast.

En poolest olid vastutusele võetud isikud: alla 12 aastat — 200, 12—17 a. — 883, 17—20 a. — 1302, 20—25 a. — 2297, 25—30 a. — 2095, 30—40 a. — 3398, 40—50 a. — 2473, 50—60 a. — 1383, 60—70 a. — 602 ja 70 — ning vanemad — 139.

Hariduse poolest: kõrgema haridusega — 96, keskharidusega — 795, algharidusega — 13.848 ja kirjastamatuid — 505.

Elukutse poolest: põllupidajaid — 1998, maata põllutöölisi — 4001, päematöölisi — 1012, wabrikutöölisi — 553, käsitöölisi — 1938, majateenijaid — 323, äri- ja kontoriteenijaid — 168, omavalitsuse ametnikke — 29, riigiametnikke — 192, sõjaväelasi — 272, kaupmehi — 568, teistest elukutsetest — 2173, ilma kindla elukutseta — 2017.

Rahvuse poolest: eestlasi — 13.755, wenelasi — 965, sakslasi — 125, lätlasi — 115, juute — 99, teistest rahvustest — 185.

(Järgneb.)

Õiguste adusest.

Tsiwiil-õigus.

Wann. adw. Mikfeld.

Teise inimese tööjõu tarvitamine võib ainult ajutine olla, sest wastasel korral tuleks orjapõlwe tunnistada. Mõnedes seadusandlustes on isegi ettenähtud, kui pika aja peale on lubatud teenistuslepinguid sõlmida.

Leping on tasuline (возмездный). Isegi kui lepingus tasust midagi öeldud ei ole, on teenijal ikkagi õigus seda tööandja käest nõuda. Taju võib olla kas rahas või teistes asjades (§ 4175).

Teenistuslepingusse võivad astuda ainult tegu võimulised.

Worm võib olla kas juurõnaline või kirjalik, wälja arwatud mõned juhtumised, kus seadus kirjalikku wormi nõuab, näit. tööstustetöötete tööliste (palgaraamatud) ja meremeeste lepingute jaoks (Tööstus töö sead. §§ 95—98; Raub. j. § 243).

See ennaft teenimiseks kohustab, peab ka oma tööd korralikult tegema peremehe juhatuse järele ning isiklikult, kui lepingu või teene (услуга) siisust järeldada ei saa, et tarwis on weel teisi abiks wõtta, kellede eest aga teenija igatahes wastutama peab. (§ 4177). Kui teenija oma kohustusi täita ei taha, ei või teda selleks sunnida, waid võib tema käest ainult kahjutasu nõuda.

See, kellel õigus teenete peale, on kohustatud tingitud taju korralikult maksma, harilikult peale töö lõpetamist (§ 4182). Oli aga raha ette makstud, kuid teenija ei suutnud oma kohustusi täita, ilma et tema selles süüdi oli, peab raha temale jääma.

Teenistusleping lõpeb tema tähtaja lõpuga. Ei olnud aga wiimase kohta kokkulepitud, siis ripub wahekorra lõpetamine ühe või teise poole äranägemisest ära, kui kohalik harjumus teatawat tähtaega ülesütlemiseks kindlaks ei määra, näit. 2 nädalat kuulepingu jaoks. Wabrikutööliste kohta määrab seda aga seadus. Peale selle võib lepingut ühekülgselt teadaande põhjal ära muuta. Nii on peremehele see õigus teenija pahauskikkuse (недобросовестность), jämeda süü, kõlbluswastase ülewõlpidamise, näit. joomise puhul jne., ühe lõnaga, kui teenija oma kohustusi nti halwasti täidab, et tööandjat suur kahju ähwardada

võib ehk lepingus ettenähtud sihi kättesaamine wõimatuks läheb.

Teenijal on õigus lepingust loobuda, kui peremees, meeletuletamiste peale waatamata, palga maksimisega wiititab.

Teenija surmaga lõpeb ka leping, kuid pärast tööandja surma kestab tema edasi.

XI. Pereleping (договоръ найма слугъ) seisab selles, et isik kohustab ennaft teise isiku majanduses kauemat aega teenima teatawa palga, forteri ja ülespidamise eest. Nende isikute hulka kuuluvad teenrid, kokad, toatüdrukud, restoraani teenijad jne. Wähe teenistuslepinguga seisab ühelt poolt teenete iseloomus ja teiselt poolt tasumise wiisil, nimelt forteris ja ülespidamises.

Teenija peab peremehe käskusid ja nõudmisi täitma, kui nemad mitte seaduswastased või temale hädaohlikud ei ole. Wõõrandab aga teenija peremehe warandust sellekohase nõusolekuta, ei ole see wõõrandamine maksu ja asja võib selle käest tagasi wõtta, kelle juurest leitud saab (§ 4205).

Peremees peab teenijale ülespidamist ja forterit andma ning ei tohi tema haiguse puhul haiguse päewi palgast maha arvata. Rahju eest, mida teenija kolmandale isikule teeb, wastutab peremees ainult sel juhtumisel, kui tema ise selleks põhjust andis.

Leping lõpeb ülesütlemisega õigel ajal, peremehe või teenija surmaga ning peale selle umbes neilsamadel põhjustel, mis teenistuslepingutki lõpetawad.

XII. Tööwõttelepingu (договоръ подряда) järele kohustab ennaft üks isik — töowõtja (подрядчикъ) teisele tellijale (заказчикъ) taju eest teatawa töö tagajärje üle andma. Nii näit. W kohustab ennaft A-le puukuuri 1. septembriks üles ehitama. W käest ripub ära, millal tema töötama hakkab, kas warem või hiljem, ei ole ka tähtis; kas tema isiklikult tööd teeb, või palgab tema selleks teisi, nagu see suu-remalt osalt ka sünnib; tähtis on ainult, et tema oma ülesannet täidaks — kuuri 1. septembriks A-le üle annaks ja et see ehitus lepingu tingimistele wastaks (§ 4228).

Hoopis teine asi on teenistusvahelkorras: teenija ei või mitte oma äranägemise järele tööaega valida, ehk kedagi teist oma asemele panna, sest teenistuslepingu järele nõuab peremees tema käest isiklisi ning pe-rioodilisi teeneid (услуга).

Töövõtja vastutab selle kahju eest, mida tellija saab, kui töö (tellimine) üldse täide-tud ei ole või halvasti ehk hilja tehtud. Sama vastutust kannab tema ka siis, kui kahju on tekkinud mitte tema isiklike, vaid tema abiliste oskamatusel või kuritarwi-duse tõttu. On mitu isikut oma peale tööd võtnud, vastutavad nemad tellija ees joli-daarselt; ei ole selle juures tähtis, et nemad on seda tööd oma vahel faktiliselt ära jao-tanud (§ 4238).

Tellija peab töövõtja käest tellimist vastu võtma, kui viimane tingimistele vastab, ning tingitud tasu välja maksma. Kui valmistatud või ümbertöötatud asjad en-ne üleandmist hukka lähewad, peab tellija siiski töövõtjale tema tasu välja andma (§§ 4242—4246).

Töövõtte leping lõpeb, peale üldiste le-pingute lõpetamise juures ettenähtud põh-justel, kui tellija temast jellepärast loobub, et töövõtja plaani omavoliliselt muudab ehk arwe (смета) on väga madalalt kokku seadnud.

XIII. Weoleping (договорь пере-возки) seisab selles, et üks kontrahent ko-hustab ennaft teise kontrahendi käest saadud asja tingitud tasu eest ühest kohast teise we-dama (maa- või weeteede kaudu) ning neid seal kolmandale isikule üle andma (§ 4254).

Weolepingus on kolm osalist: laadungi äraasaatja (отправитель), kes aga mitte tingimata tema omanik ei pea olema, b) we-

daja (перевозчик), sellele asjad edasi-toimetamiseks ja üleandmiseks usaldatud, c) laadungi vastuvõtja (адресатъ) sellest ajast, kui tema oma nõusolekut avaldab asju vastu võtma. Poolte omavaheline vahelord saab lastikirjas (накладная) kindlaks määratud, mida saatja wedajale lepingu sõlmimise juures üle annab. Lasti-kiri peab järgmisi andmeid sisaldama: saat-ja, wedaja ning saaja nimed, kaupade nime-tus, arv ja märgid, üleandmise koht, weo tasu ning lastikirja väljaandmise koht ja aeg (§ 4256).

Wedaja vastutab laadungi rikkumise või kadumise eest, vastuvõtmise momendist saadik kuni üleandmiseeni saajale, välja ar-watud juhtumised, kui kahju kõrvaldamata kõrgema jõu läbi sündinud (liht juhusest on wähe), loomuliku kahanemise või halwa pakkimise pärast. Kusjuures tema vastu-tab mitte ainult oma isiklike tegewuse eest, vaid ka oma abiliste eest (§ 4260).

Koha peale jõudes peab wedaja laadungi saajale üle andma, kes kohustatud on weo- raha ja kulusid kinni maksma. Enne raha saamist ei ole wedaja kohustatud asju üle andma, on aga tema seda siiski teinud, ei või tema äraasaatja käest midagi nõuda. Ei võta saaja asju vastu, peab wedaja neid hoiule andma ning võib kohut paluda, et tema weokulude katmiseks jaoks wastaw oja asjadest awalikult ära müüdüd.

Peale ülevaltähendatud seaduste tuleb weolepingu jaoks weel töövõtte kohta käi-waid seadusi tarwitada, kuiwõrd nemad esi-mestele vastu ei käi. Mis puutub raud-tee wedu (kaupade ja reisijate), siis tuleb siin juba raudteeseaduste järele käia.

Ametlik osa.

Ohu- ja jõuwantrite alalises ühenduses töölaitse seaduste maksu- ja kahjutasu nõutamise korra ära-määramise seadus.

(Wäljawõte „Riigi Teatajast“ nr. 43.)

§ 1. Kõigi ettemõtete kohta, mille ülesandeks on alalise ühenduse pidamine jõuwantritel ja õhusõidu alal on makswad tööstusseaduse (W. S. R. XI lõibe II jagu) §§ 541—771 sel juhtumisel, kui neis alaliselt vähemalt viit tödlist tarwitatakse.

§ 2. Surma või terwise rikkumise juhtumiste puhul ettemõtetes, mille ülesandeks on alalise ühenduse pidamine jõuwantritel ja õhusõidu alal,

jännib kahjutasu nõutamine korras ja alustel, nagu see ette nähtud Wene seaduste kogu X lõibe § 683-as raudteede kohta.

Algkirjale allakirjutatud

Riigikogu abiesimees R. Birma.

— Sekretäär L. Paulus.

Õhusõidu seadus.

(Wäljawõte „Riigi Teatajast“ nr. 43.)

§ 1. Ohuühendust ja õhusõitust reisijate ja iga-juguse kraamimeo, samuti ka isiklitsut otstarbeks

võib korraldada ja teostada ainult valitjussõimide sellekohaste lubade järele.

§ 2. § 1 ettenähtud load antakse siseriigis ettevõtetavate sõitude peale välja teedeministeeriumi poolt, kes loal loaaja kohustused, samuti ka tingimised, millele õhuühendus vastama peab, ära määrab.

Load õhuühenduse peale väljamaaga antakse välja Wabariigi Valitsuse korraldusel kottukõlas vastavate konventsioonidega.

§ 3. Tehniline järelevalve õhuühenduste, õhusõitude ja selleks ostarbeks peetavate sõiduriistade üle pannakse teedeministri peale, kes kottuleppel siseteministriga selleks vastavad määrused välja annab.

§ 4. Järelevalve heakorra ja julgeoleku suhtes pannakse siseteministri peale, kes selleks kottuleppel teedeministriga vastavad määrused välja annab.

Mõistjale allakirjutanud

Riigikogu abiesimees K. Birma.

Sekretäär L. Palbus.

„Riigi Teataja“ nr. nr. 60 ja 61 sju.

Nr 60 on avaldatud: Seadus Eesti, Läti ja Leedu vahelise lepingu kinnitamise kohta mõne rahvusvahelise eraõiguse küsimuse korraldamiseks. — Konventsioon. — Seadus Eesti liitumise kohta Londoni rahvusvahelise raadiotelegraafi konventsiooniga. — Loomataudide vastu võitlemise seadus. — Dienodus riigiteenijate ametisõitude tasu seaduse osalise muutmise ja täiendamise seaduses etteulnud trükitwigade kohta. — Nimetused, ametisse kinnitused, ametist wabastused. — Teadaanded E. W. kodakondsusest lahkunute üle.

Nr. 61 on avaldatud: Seadus kaitsewäe tootlustamise kohta rahualal. — Seadlus sõjafide korraldamise kohta rahualal. — Korraldus kindralstaabi walitjuse ja postiametkonna wahekorralduskindlakmääramise kohta nende walitsemisel oluwate telegraafi- ja telefoniliinide tarwitamise asjus. — Sõjawägede staabi kantselei trükitöödajaostonna põhikiri.

Riigikohtu kriminaal-osakonna otsus asjaliste tõenduste hoiule andmise korra kohta.

Jüri Ertzeni süüdistusasi. Eesistuja osakonna juhataja D. Beniko, etteandja riigikohtunik P. Kann, Riigikohtu prokuröri k. t. Kägo.

Asja etteannet ja prokuröri arwamist ära kuulates, leidis Riigikohtus, et puud, mille ratskantiies kohtualune süüdi on tunnistatud, esinewad asitõendusefena sama kohtualuse wastu, keda ühtlasi ka metfa raiumises süüdistati. Asitõenduste alalhoidmise kord on Kr. Kp. §§ 371—373 kindlakmääratud. Tema on Kr. Kp. § 259 põhjal ka politsei wõimudele kohustataw ega luba mitte asitõendusi süüdistawale enesele hoiule anda. Kui wiimane säärast asju kõrwale toimetab, ei lange tema iseäralise karistuse alla, sest et kuriteo jälgede häwitamine süüdlase enese poolt ei ole seaduse järele iseseisew kuritegu. Riisugusele seisukohale on Wene Senat asunud (Krim. dep. selet. 1892 a. nr. 8, So-

lotuhini asjas), ja Riigikohtus tunnistab selle õigeks. Alktri, mille politseikordnik kohtualuselt wõttis, ei ole arestiga üdewääriline, sest et aresti alla panemine peab seaduses ettenähtud korras ja eriti selleks määratud ametiwõimude poolt sündima. Riikaua, kui see tehtud ei ole, ei kaota omanik mitte õigust, oma wara wõõrandada. Sellepärast ei leidu kohtualuse tegevuses kuriteo tundemärke, mis R. N. E. § 177 ette nähtud.

Seba filmas pidades ja juhtnõõriks wõttes Kr. Kp. j. § 174 otjustas Riigikohtus: Rahwere-Paide rahukogu otjus 4. maist 1920 a. ära muuta selles osas, mis käib Jüri Ertzeni süüdistuse kohta R. N. E. § 177 järele ja selles suhtes asi anda uueks arutamiseks samale Rahukogule teises koosseisus. Mõnes osas Jüri Ertzeni kasjatsooni kaebus tagajärjeta jätta.

Kuritegijate elust.

Kihwtitaja.

Kriminaal-kommissar Ernst Engelbrecht, Berliinis.

Kriminallistikas tulewad tihti üsftud juhtumised ette, mis kütkestawad kriminalisti täielist huwi. Kriminaalkuriteod nagu Hopp, Whyte, Landru, Sternidel, jälgitakse hoolikalt kriminalistide ja

kriminaal-psüholoogide poolt ka väljaspool oma maa piire. Tapariistade hulgas on kihwt alati suurt osa etendanud. Wanal ajal, nimelt wanade roomlaste juures, oli kihwt tawaline tapariist ja

jäi selleks ka hiltjematel aegadel Itaalias ja Iõu-
namaades, kuid Germaani rahwaste juures olid
kõhvitamised erandiks. Alles uuemal ajal leiame
Saksamaal kõhvitamismõrtsukatööd, juhtumisi ja
iseloomustawal wiisil on tegewad suuremalt osalt
naisterahwad, kes oma ohwrid kättemaksmise, wiha
ehk ahnuse pärast kõhwtiga surmawad.

Siljuti oli Berliini kriminaal-politseil tegemist
ühe iseäranis huwitawa kõhvitamismõrtsukatööga.

Kusagil kõhwikus tulkus järsku keegi mõõras mee-
lemärkufeta maha ja suri mõne minuti pärast
abiandmistkohas kõhvitustundemärkidega. Mõõras
oli umbes tunni aja eest ühe daami sellis kõhwi-
tusse astunud, akna all istet võtnud ja liidõri
maitnud. Miipea, kui mõõras meelemõistuseta
maha langes, kadus ka tema seltsiline.

Kriminaal-politseil, agava töö järele, läks peagi
lorda seda naisterahwast tabada ja tumedale as-
jaolule selgitust saawutada. Naisterahwas tunnis-
tas tunnipikkuse ülekuulamise järele, et tema oma
saatjale umbes 20 gr. oopiumi liidõrisse seganud,
et teda uimastada ja siis paljaks riisuda. Et oopi-
umi maitse tuntaw ei oleks, selleks tellis ta oma
seltsilise läbi ainult kibedaid liidõre. Kriminaal-
politseil läks lorda elukutselise kuritegijat kindlaks
teha, kes mitu meest oopiumi wõi morfiumiaga ära
kõhvitatud ja kõik neilt ära rõõwinud. Tema tar-
witas harilikult üht ja sedajama meetodi, tegi
meesterahwastega tutwust, kes siis ettepaneku tegid
kõhugi kõhwikusse sisse astuda ja seal valmistas ta
ema kawaleerile, keda armastus pimestanud, kõhwi-
tijooki. Ta talitas alati nii osawalt ja kawalalt,
et tema ohwer suuremalt jaolt alles siis meele-
märkufeta maha langes, kui nad sellis lahkujõid
kõhwikust. Zoonaaia pingil, moortimehe sõidu-
riistas ehk jälle ohwri korteris rõõwis tema mee-

lemõistuseta ehk surijalt mehest kõik, mis ta aga
kätte sai, kirjutasu, uuri, rahakoti ja wäärtsõu.
Oli tema oma ohwri korteris, siis pakkis tema
juurdekutsutud ekspresji abil ka hõbeasjad ja pesu
sisse. Onnetud ohwrid jättis ta abitud maha ja
ruttas minema oma saagiga. Kui aga tema oh-
wer juba kõhwikus ehk restoraanis mõistuse ka-
tas, siis käskis ta rutuliselt moortimehe kohale kut-
suda, et „oma häitselt haigets jäänud meest“ kodu
sõidutada. Tee peal hüppas tema salaja sõidu-
riistalt maha ja kadus ühes saagiga.

Kolm tema ohwritest surid, kuna teised oma
usaldust terwise ja warandusega kahetsema pidid.
Gesujuliku peensusjega töötas tema, ilma et süda-
metunnistus teda oleks piinanud, küllameweriliselt
saatis tema oma ohwrid surma, ta oli rõõw-
mõrtsukas uuemat laadi.

Isääralt huwi pakub selle kuritegija elulookäit.

Rose G. sündis Dänzigis 24. weebbruaril 1891
aastal mõisaomaniku tütreks ja õppis kohalises
kõrgemas tütarlastekoolis. Juba kolmeteist aastajelt
põgenes ta oma wanemate majast ja sai politset
poolt tabatud Linden-paasfahis Berliinis, kus tema
meesterahwastega tutwust tegi. Et teda oma li-
derliku ema mõju alt päästa, isa suri mõned aast-
ad peale tema sündimist, anti teda walju hoole-
kande kaswatada; 19-aastajelt tuli kui kontori
ametnik Berliini ja siin algas oma juhtumiskäit
elukäit. Kätsieist aastat saatis tema, suuremalt
jaolt ilma tööta olles, Berliinis, Hannoveris ja
ka teistes suuremates Saksamaa linnades möõda,
tihti oma toeta ja täiesti langenud morfiumi tar-
witaja ema saatel, kes ka oma tütre Rose mor-
fiumi tarwitamisele wiis. Ka ema oli juhtumiste-
otfija. Kui tema kõhugi seltsilise koha peale astus,
siis sündis see ainult wõimaluse leidmise pärast
oma pererahwast paljaks riisuda. Morfiim, koka-
iin, eeter ja oopium, — kõigi nende uimastus-
kõhwtide ohwrik oli ta lootusetult langenud, sa-
nuti kui tema tütar. Rõõmus ja mures hoidfid
tütar ja ema ühte, ka teiste õdede ja wendadega,
kelledest kaks õde korralikus ja väga heas olutor-
ras elawad, ühegi parema seltskonna hulka ku-
luwad.

Õfegi sellel kõhutawalt hirmsal mõrtsukal on
üks sümpaatlik omadus. See on armastus oma
ema vastu. Oma ema pärast on tema mõrtsuka-
töõdes kaasa aidanud, warastanud ja rõõwinud!
Alati on tema oma ema eest hoolitseunud, ja alati
oli tema esimene mõte rõõwitud rahaga emale rõõ-
mu valmistada ja tema saatust kergendada. Oma
emaga reisis ta nädalate wiisi, et teda kõhugi
morfiumi rawitusasutusse paigutada, ja oma wi-
mase mõrtsukatöö läbi tahtis ta wõimalust selleks
joetada. Rõõkide äranägemise järele ei saa Rose

G. hulla mõistetud, vaid vastutusvõimetuks tunnustatud ja kuhugi hullumajasse paigutatud. Kas jeda õigusega, kes võib jeda ütelda!

Naišterahwas jääb alati naišterahwaks! Mitmete kordajaadetud kihwitamismõrtsukatööde ja wäheje jaolaupa morfiumi tarwitamise tagajärjel waremeks langenud inimene ja fiiski edew! Misfugused hirmjad üksteisele wastulätiwad asjaolud! Ja fiiski on see nõnda. Tema esimene pill, kui ta ülekuulaja kriminaal-kommisjari tuppa astus, peatus ilka peeglis. Ka oma hirmjas lootuseta seisukorras püüdis ta weel meeldida ja teatawat koleteerimist ei lastnud ta loju sellel ülekuulamise ajal puudu-

da. Jõudu pingutades tuli töötada, enne kui ta oma süü üles tunnistas, igast ettepanud piinlikust küsimusest püüdis ta osawasti eemale pöigelda, selle peale waatamata, et tema süü awalikkus tehtud, suutis ta oma närwide üle walitseja, mis küll harwa mees võib!

Seda juhtumist juurdlewal kriminaal-kommisjaril on kindel, weel rohkem kui enne, et naišterahwa süü selgitamine palju rassem on kui mees-terahwa oma, sest et sarnase naiškuritegija närwide jõud enamalt jaolt palju tugewam on, kui „meeskolleegidel“!

Küsimused ja kostmised.

Nr. 425. Rairooni ülem J. T. Küsimus.

Kas sünnitamise korral maksetakse arsti kulud eraldi või arwatakse sünnitamise puhul antaw toetusraha $\frac{1}{4}$ kuu palga fuuruses („R. T.“ nr. 26/27 — 1920 a.) arsti kuludeks, nii et arstiabi kuludeks peale toetusraha,

$\frac{1}{4}$ kuu palga, enam muud kulusid wälja ei makseta ehk ümberpöördukt.

Wastus. „R. T.“ nr. 26/27 awalbud seaduse põhjal tasutakse arstiabi, kui ta rahaline toetus mõlemad eraldi.

Wäljaandja: Toimetuskommisjon.

Wastutaw toimetaja: G. Maddison.

Tegelik toimetaja: R. Rogermann.

Kuulutused.

Tunnustakse makswusetaks järgmised isikutunnistused:

- Airumann, Madis** Jüri p. (10523)
Tamwiljus, Hans Jaani p., w. a. Ratwerc I. pol. ülema p. 26. 11. 19 a. nr. 478. (11093)
Järman, Jaan Jaani p., w. a. Randtee pol. ülema poolt 14. 2. 20 a. nr. 3322. (10580)
Tallikas, Anette Jüri t., w. a. Ratwerc I. pol. ülema p. 2. 11. 21 a. nr. 6450. (11090)
Pinkowsky, Elsa Karli t., w. a. Ratwerc I. pol. ülema p. 27. 3. 20 a. nr. 4993. (11095)
Rannus, Willem Udo p., w. a. Tall. I. pol. 1. jsk. 1. 12. 19 a. nr. 744. (11274)
Pill, Johann Antoni p., w. a. Sindi alewitwal. 6. 2. 22 a. nr. 278. (11289)

- Adarpi, Alide** Jaani t., w. a. Porfunt wallawal. 23. 12. 19 a. nr. 212. (11334)
Chwert, August Juhani p., w. a. 3. 2. 21 a. nr. 1432. (11335)
Mattis, Jaan Jaani p., w. a. Nofküla wallawal. 2. 12. 21 a. nr. 135. (11391)
Reisfer, Johannes Karli p., w. a. Sna-lepa wallawal. 31. 12. 19 a. nr. 622. (11392)
Dsmiin, Johannes, w. a. Pästru wallaw. 18. 12. 19 a. nr. 64. (11393)
Müllberg (Schönberg), Ida Andrese t., w. a. Haapsalu I. pol. jsk. ülema p. 5. 12. 19 a. nr. 1422. (11395)
Reimann, Anna Mihkli t., w. a. Saimre wallawal. 3. 9. 20 a. nr. 343. (11470)
Rangus, Erwin Jaani p., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 1. 6. 20 a. nr. 11187. (12060)
Leppik, Johan Jaani p., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. 30. 12. 19 a. nr. 6312. (12060)
Peifer, Juula Johani t., w. a. Tartu I.

pol. 3. jsk. 9. 1. 20 a. nr. 6966. (12060)
Rangro, Marie Jakobi t., w. a. Tartu l.
 pol. 3. jsk. 3. 2. 20 a. nr. 8961. (12060)
Püttsepp, Mide Jaani t., w. a. Elftwere
wallawal. 14. 12. 19 a. nr. 388. (12060)
Normann, Jaan Hendriku p., w. a.
Raudtee pol. ülema p. 27. 2. 20 a. nr. 7856.
 (12138)
Proomann, Mide Johani t., w. a. Raac
wallawal. 23. 2. 20 a. nr. 1189. (12231)
Rainel, Johannes Gustawi p., w. a.
Suiste wallawal. 17. 12. 19 a. nr. 141.
 (12232)
Ristal, Elisabeth Helena t., w. a. Talli
wallawal. 7. 12. 19 a. nr. 631. (12233)
Wälti, Mwiine Mihaili t., w. a. Mäsfu
wallawal. 22. 12. 19 a. nr. 376. (12389)
Murro, Robert Nigula p., w. a. Tall. l.
pol. ülema p. 3. 12. 19 a. nr. 1214. (12477)
Simmer, Johannes Mari p., w. a. Kõr-
gefaare wallawal. 27. 1. 20 a. nr. 517.
 (12478)
Sild, Johannes Jakobi p., w. a. Konaota
wallawal. 19. 4. 20 a. nr. 432. (12575)
Wäär, Karl Widriku p., w. a. Meeri wal-
lawal. 15. 11. 22 a. nr. 937. (12576)
Nigol, Jaan Karli p., w. a. Meeri walla-
wal. 23. 12. 19 a. nr. 164. (12577)
Hausenberg, Reinhold Johani p., w. a.
Pufe wallawal. 12. 12. 19 a. nr. 24. (12579)
Grüner, Gustaw Stimoni p., w. a. Tartu
maak. pol. ülema p. 8. 12. 19 a. nr. 1255.
 (12578)
Adow, Helmi Emilie Hermani t., w. a.
Tartu maak. pol. ülema p. 8. 12. 19 a.
nr. 1248. (12580)
Traat, Helmi Danteli t., w. a. Nru wal-
lawal. 20. 1. 20 a. nr. 91. (12584)
Bendt, Alma Edmundi t., w. a. Tartu l.
pol. 2. jsk. 12. 12. 19 a. nr. 5235. (12583)
Niit (Rivvina), Jenny Karli t., w. a. Bil-
kufe wallawal. 3. 1. 20 a. nr. 181. (12581)
Sild, Konstantin Johani p., w. a. Rannu
wallawal. 3. 12. 19 a. nr. 220. (12585)
Suits, Silda Priidiku t., w. a. Juuru
wallawal. 18. 12. 19 a. nr. 404. (12692)
Jaur, August Priidiku p., w. a. Juuru
wallawal. 11. 9. 20 a. nr. 1420. (12693)
Rupa, Gottfried Mardi p., w. a. Rapla
wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 329. (12695)
Suhafvo, Marie Leenu t., w. a. Rapla
wallawal. 31. 12. 19 a. nr. 365. (12696)
Tannebaum, Marta Mihkli t., nr. 164.
 (12772)
Tamea, Oskar. (12774)
Krabi, Johan. (12774)
Suht, Klise Hansu t. (12774)

Algus kell 8.15.

Algus kell 8.15.

Tsirkus KONTINENTAAL.

Kõnetr. 27-51. Meripuiestee 6. Kõnetr. 27-51.

Uuesti hüpodroomil. Iga päew

Liuwäli tsirkuses

2 Jainczik'i 2. — Liuglejad-meistrid Berliini Admi-
 raalpaleest oma patenteeritud kunstisel jääväljal.
8 Klouni 8. 6 Daring'i 6. Fenomenaalne õhuakt.
9 Alisoni 9. Jaapani-mängud elawate inimestega.
Direktor Adolffi uema dressuuri lööknummer. Do-
nald, inglise täiswerd täkk, ratsutamine kõigi mo-
 dern kõrgekooli wiiside järele. **2 Vard'i 2** Ekstsenti-
 rised akrobaadid. **Mary Florence** ratsutus-kunstnik.
3 Borry'd 3 Wene tantsukunst. **Ernst Planet** Suur-
 tüki-kuningas.

Platside hinnad 50—350 margani. Kassa awa-
 tud kella 10 peale. Etenduse algus kell 8.15 m. õht.
Tsirkuse suur loomaaed awatud igapäew kella 10
 homm. kuni kella 10 õht. Loomade söötmine igapäew
 kell pool 8 õhtul. Piletid wõib tellida ka telefoni
 nr. 27-51 kaudu. 14241 **Juhatus.**

Shokolaad

Trilby

A.-S. „Renommée“

Wabrik — Wolta tän. nr. 3

Kontor — Wana Wiru tän. nr. 13

Kõnetraat 16-72, Tallinn

KUULUTUS.

Järwa maakonna politsei II. jaoskonna
 ülem kuulutab sellega, et 12. mail 1923 a.
 kell 10 e. l. saab Orina mõisas politsei
 II jaosk. ülema kantselei juures Aleksander
 Wolki päralt olew

kõrb ruun hobune,

6½ a. wana, must wedruwanker, pikk wanker,
 kuue hobuse töld, suur detsimaal-kaal ja
 naisterahwa sadul, hinnatud kokku 60.000 m.,

enampakkumise teel

ära müüdüd

50.753 mk. ühes % tulu- ja puhtakasu-
maksu katteks.

Orina mõisas, 26. apr. 1923 a.

Järwamaa politsei II jaoskonna

ülema kt.: W. Teets.

NNr. 1362, 1363, 0364, 0600.

11480

Kaubamaja

J. Puchk & Pojad

Tallinn, Pikk tän. nr. 55.

Telegrammid: Puhk-Tallinn.

Telefon: 15-84.

Ameerika nisupüül, suhkur, rukkijahu,
heeringad, sool, seebikiwi jne. jne. jne.

- - - Müüakse ainult jällemüjatele. - - -

61254

R. Wolf'i lokomobiilid seiswad, weetawad ja isesõitjad 3-800 PS
patent küllastud ja ülekuumendatud auruga
kõiksugu tööstuse ja põllumajanduse otstarbeks.

R. Wolf'i rehepeksumasinaid 3-20 PS 4- ja 5-kordse tuulepuhas-
tusega on meie maa nõuetele was-
tawalt ehitatud, sellepärast nõuawad neid praegusel ajal kõik põllume-
hed ja töösturid.

Weipert'i gööpliga rehepeksumasinaid on põllumeeste poolt väga otsitud.

Heiligenbeil'i sahad on ainsad, milledega meie suur- kui ka wälke-
põllupidajad rahul on.

Massey-Harris originaal „Hawa“ süsteem Deering wilja- ja
Ameerika ja heinaniidumasinaid on ker-
ged ja wastupidawad.

DWF kuulilaagrid ja teraskuulid.

Alaline suur ladu: raua, terases, plekkides, katuse- ja seinapappides, katusetõrwa,
põllutöö ja teistes masinates, ehitusmaterjalides, kõiksugu teras- ja rauakaupades,
käsitööriistades, masinarihmades, määrdeõlides jne. Sahaterad, naelad ja wankri-
assid walmistatakse omas wabrikus.

Kaupmeestele kõige kasulikum sisseostukoht.

A.-S. W. SCHNEIDER & Ko.,

Tallinnas, Wiruwarawa püestee nr. 19.

14201

KUULUTUS.

Tartu maakonna politsei 3. jaosk. ülem kuulutab sellega, et 12. mail s. a. kell 11 e. l. saab Elwa alewis Metsalind'i majas Jaan Metsalind'i päralt olew seinapeegel, mis 680 m. peale on hinnatud, enampakkumise teel otsekohe wäljamaksetawa raha eest ära müüdüd 1922 a. tulumaksu tasuks 600 m. suuruses, peale selle wiiwitus %/0 ja sissenõude kulud. Müüdaw warandus on oksjoni päewal sealsamas näha.

Elwas, 28. aprillil 1923 a.

Tartu maak. pol. 3. jaosk. ülem: Sarap.
Nr. 848-II. 16156

KUULUTUS.

Tartu maakonna politsei 3. jaosk. ülem kuulutab sellega, et 12. mail s. a. kell 11 e. l. saab Elwa alewis Jantsuse majas August Jantsuse päralt olew sõiduwanke, mis 1705 marga peale hinnatud, enampakkumise teel otsekohe wäljamaksetawa raha eest ära müüdüd 1922 a. tulumaksu tasuks 1550 m. suuruses, peale selle wiiwitus %/0 ja täitekulud. Müüdaw warandus on sealsamas oksjoni päewal näha.

Elwas, 27. aprillil 1923 a.

Tartu maak. politsei 3. jaosk. ülem: Sarap.
Nr. 790-II. 16153